

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: D. I.
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Balková,
proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-1018/BA-BA01-BA03-PS-2024 ze dne 6. 8. 2024,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-1018/BA-BA01-BA03-PS-2024 ze dne 6. 8. 2024 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 80 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. V této věci se soud opětovně zabýval obecným výkladem podmínky, aby žádost o mezinárodní ochranu byla podána *pouze s cílem vyhnout* se hrozícímu vyhoštění, i jejím uplatněním na neobvyklé skutkové okolnosti případu žalobce. Vedle toho se soud vyjádřil

k přípustnosti doby zajištění stanovené na 140 dnů.

I. Řízení před správními orgány

2. Žalobce byl dne 31. 7. 2024 zajištěn za účelem správního vyhoštění. Dne 1. 8. 2024 podal v zařízení pro zajištění cizinců žádost u udělení mezinárodní ochrany.
3. Naříkaným rozhodnutím jej žalovaný zajistil podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, protože dospěl k závěru, že je nebezpečí, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce podal až v reakci na zajištění ze strany policie a hrozbu nuceného návratu do vlasti, jinak by pro to neměl důvod. Možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu žalovaný vyloučil právě pro předpokládatelný nedostatek spolupráce žalobce se státními orgány. Dobu zajištění žalovaný stanovil na 140 dnů s tím, že po této době lze předpokládat nabytí právní moci rozhodnutí o mezinárodních ochraně. Nelze vyloučit, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany bude posuzována věcně a že toto řízení bude trvat cca polovinu zákonné doby pro rozhodnutí, tj. 90 dnů. K tomu žalovaný připočetl 15 dnů odpovídajících lhůt k podání žaloby proti rozhodnutí o mezinárodní ochraně, 30 dnů odpovídající případnému rozhodování správního soudu o přiznání odkladného účinku žalobě a 5 dnů na předpokládanou dobu doručování všech listin v soudním řízení.

II. Řízení před soudem

4. Proti rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobce brojil žalobou a navrhl, aby jí byl přiznán odkladný účinek. V žalobě namítl, že žalovaný dostatečně nezhodnotil konkrétní okolnosti jeho případu. Jeho žádost nebyla účelová, tj. jen proto, aby se vyhnul správnímu vyhoštění. Žalobci do května 2024 svědčila doplňková ochrana. Žalobce se mylně domníval, že jeho zástupkyně požádala o její prodloužení. Skutečnost, že nyní není poživatelé doplňkové ochrany nemění nic na tom, že jsou dány hmotněprávní důvody pro její udělení (jeho otec je novinář v emigraci nepohodlný režimu, prostřednictvím žalobce by na něj mohl být vyvíjen nátlak). Rozhodnutí o zajištění bylo ve vztahu k těmto okolnostem nepřiměřené, bylo možné využít mírnějších opatření.
5. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. Zdůraznil, že žalobce je zapsán v evidenci nežádoucích osob do 20. 6. 2024 (správně do 20. 6. 2028). V roce 2021 mu bylo uloženo správní vyhoštění, které nebylo vykonáno z důvodu doplňkové ochrany přiznané žalobci v roce 2022. Žalobce nemá na území ČR rodinu ani zázemí, pracuje brigádně, pobývá v hotelu. Z těchto okolností je zřejmé, že se žalobce bude vyhýbat výkonu správního vyhoštění.

III. Procesní úvahy soudu

Odkladný účinek žaloby

6. Soud nerozhodoval o odkladném účinku žaloby, neboť to nebylo účelné s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem případu, tvrzením žalobce a krátké zákonné lhůtě pro rozhodnutí. V obdobném procesní situaci může být odkladný účinek přiznán jen zcela výjimečně tehdy, kdy okolnosti případu (bez dalšího) odůvodňují faktické propuštění ze zajištění (srov. usnesení NSS č. j. 9 As 130/2011-71 ze dne 19. 11. 2011, č. j. 4 Azs 276/2023-34 ze dne 28. 8. 2023; rozsudek KS v Plzni č. j. 35 A 4/2023-38 ze dne 28. 11. 2023 a řadu dalších rozhodnutí zdejšího soudu z poslední doby).
7. V konkrétních okolnostech věci pak soud neshledal potřebu jakékoliv dočasné úpravy poměrů, neboť žalobce neuvedl žádné konkrétní okolnosti pobytu v zařízení pro zajištění

cizinců. Za toho stavu žalobce neosvědčil jako pravděpodobné, že v tomto zařízení hrozí nějaká újma. Protože nebyly dány důvody pro dočasnou úpravu poměrů, soud s ohledem na krátkou lhůtu pro rozhodnutí ve věci samé nerozhodoval o odkladném účinku samostatným výrokem a rovnou rozhodl o žalobě společně se sdělením důvodů vztahujícím se k odkladnému účinku [srov. nálezn sp. zn. III. ÚS 3425/16 ze dne 23. 8. 2017 (N 154/86 SbNU 563)].

IV. Posouzení věci

8. Žaloba je důvodná. S ohledem na okolnosti případu neobstojí závěr, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Naopak lze usoudit, že srovnatelně významným či převažujícím cílem žádosti žalobce bylo získání doplňkové ochrany, která mu již dříve svědčila.
9. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže *byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců* a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána *pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.*

Obecná východiska posouzení „účelovosti“ žádosti

10. Krajský soud v Plzni opakovaně konstatoval, že pro uplatnění zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu nestačí snaha vyhnout se vyhoštění sama o sobě; musí být jediným či zcela převažujícím motivem podání žádosti (k významu slova „pouze“ srov. již rozsudek KS v Plzni č. j. 17 A 121/2019-74 ze dne 24. 7. 2019, odst. 26–27).
11. S přihlédnutím ke znění čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU je nezbytné, aby žádost o mezinárodní ochranu měla účel mařit vyhoštění a představovala tak zneužití práva (ke zneužití práva jako podmínce zajištění srov. rozsudek NSS č. j. 1 Azs 349/2016-48 ze dne 28. 6. 2017 nebo stanovisko generálního advokáta SD EU ve věci C-534/11 Arslan, odst. 74–81). Slovy generálního advokáta je třeba rozlišovat mezi využitím možnosti poskytnuté právem a zneužitím práva (odst. 77 stanoviska).
12. Dobrověrné podání žádosti o mezinárodní ochranu po zajištění sleduje dva propojené účely: žadatel se brání nucenému opuštění státu jako průvodní jev toho, že zde především hledá mezinárodní ochranu. O zneužití práva je možné uvažovat v situaci opačné, tedy pokud by žadatel usiloval o mezinárodní ochranu pouze za účelem mařit vyhoštění (a nestál o mezinárodní ochranu, případně věděl, že její podmínky nesplňuje), nebo pokud by účel mařit představoval hlavní účel žádosti (žadatel chce vyhoštění zdržet a zároveň spoléhá se na to, že mu mezinárodní ochrana může být i poskytnuta). Skutečnost, že žadatel mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, je v takových případech jedním z možných znaků účelovosti, bez dalšího ji však neprokazuje [srov. opět čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Rady 2013/33/EU; přiměřeně pak usnesení SD EU ve věci C-186/21 PPU *J. A. proti Slovinsku* ze dne 3. 6. 2021, odst. 35–39].
13. Jestliže účel mařit vyhoštění nepředstavuje hlavní účel žádosti a snaha cizince získat mezinárodní ochranu se mu vyrovná, nebo jej převažuje, nebyla tato žádost podána *pouze*

s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

14. K tomu zdejší soud opakovaně vyslovil, že je na vnitrostátním či unijním zákonodárci, aby přesně stanovili důvody pro omezení osobní svobody. Tyto důvody pro zásah do ústavně zaručeného práva podle čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod nemohou být vykládány rozšiřujícím způsobem, tedy tak, že pojem vnitrostátního i unijního práva „žádost byla podána *pouze* s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění“ bude vykládán ve smyslu „žádost byla podána *také* s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění“. To by ostatně neodpovídalo ani tomu, že Soudní dvůr EU ve věci C-534/11 Arslan jako relevantní jazykový ekvivalent českého slova „pouze“ uvádí „solely“, „jedynie“ či „iba“, přičemž zejména německý výraz „*einzig und allein*“ nevzbuzuje v obvodu Krajského soudu v Plzni žádnou pochybnost o jeho exkluzivní povaze.

Žádost nebyla podána pouze s cílem vyhnout se vyhoštění

15. V souzeném případě žalovaný při posuzování účelu žádosti žalobce vyšel ze skutečnosti, že vůči žalobci bylo v roce 2021 vydáno rozhodnutí o vyhoštění, je veden v evidenci nežádoucích osob do roku 2028, byl policií zadržen bez pobytového oprávnění a o mezinárodní ochranu požádal až po svém zajištění podle zákona o policii. Na území ČR pak nemá žádné zázemí. To jsou vskutku typické okolnosti, ve kterých má být rozhodnuto o zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Krajský soud v Plzni v takových případech setrvale a jednotně konstatuje zákonnost zajištění cizince, neboť z těchto okolností plynou *oprávněné důvody se domnívat*, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána *pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění*.
16. K těmto okolnostem však v případě žalobce přistupují okolnosti další, které žalovaný *vůbec nehodnotil*. Ve věci je nesporné, že žalobce byl do 21. 5. 2024 poživitelem doplňkové ochrany. Nabízí se tedy otázka, zda jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany podaná o dva měsíce později je skutečně jen účelová, zneužívající právo.
17. Protože žalovaný tuto otázku *vůbec nehodnotil*, soud vyžádal zaslání kopie rozhodnutí o doplňkové ochraně žalobce. Pokud by z něj vyplynulo, že důvody pro přiznání doplňkové ochrany žalobci byly pouze časově limitovány a nepochybně nemohou být dány v době zadržení a zajištění žalobce na přelomu července a srpna 2024, bylo lze uvažovat o tom, že žalobce svou žádostí nesleduje dobrověrně zákonný účel žádosti o mezinárodní ochranu. Rozhodnutí o doplňkové ochraně žalobce však nebylo soudu do vyhlášení rozsudku předloženo, soud z něj tedy nemohl vycházet.
18. Po skutkové stránce tedy lze říci, že policie zadržela a zajistila cizince, kterému bylo sice v roce 2021 uloženo správní vyhoštění, ale následně mu v roce 2022 byla udělena doplňková ochrana, která trvala do května 2024. Žádný správní orgán se aktuálně nezabýval důvody, pro které byla doplňková ochrana žalobci přiznána, takže není zřejmé, zda je vyloučeno trvání jejích hmotněprávních důvodů. Po procesní stránce žalobce nebyl v červnu a červenci 2024 poživitelem doplňkové ochrany; k dotazu policie však žalobce sdělil, že se domníval, že o prodloužení doplňkové ochrany požádala jeho zástupkyně. To je okolnost, kterou lze po skutkové stránce obtížně ověřit, nelze ji nicméně bez dalšího vyloučit. Nelze tedy ani vyloučit, že žalobce pozbyl doplňkové ochrany jen proto, že omylem či nedbalostí nepožádal o její prodloužení, ač by na ni měl nárok.
19. Za těchto okolností nelze – ani při zohlednění snížené míry potřebného důkazu (arg. „*oprávněné důvody domnívat se*“) – dospět k závěru, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany *pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění*. Naopak za stávajících

zjištění (či spíše jejich absence) se lze domnívat, že žádost žalobce skutečně směřovala k opětovnému nabytí doplňkové ochrany, na kterou měl donedávna nárok. Snaha zabránit vyhoštění je v těchto okolnostech jen průvodním jevem dobrověrné žádosti.

Žádost nebyla podána až po zajištění

20. Vedle toho pak neobstojí ani úvaha žalovaného, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal až po „zadržení policií, zajištění za účelem realizace vyhoštění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců.“
21. Z protokolu o výsledku žalobce před orgánem policie ze dne 31. 7. 2024 plyne, že žalobce opakovaně sdělil, že se nemůže vrátit do země původu, neboť by jej státní režim mohl využít k vynucení návratu otce, který je politicky nežádoucím novinářem žijícím v exilu.
22. Z tohoto sdělení plyne, že žalobce projevil vůli, z níž je zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmu. Již při prvotním kontaktu s policií a zjevně ještě před rozhodnutím o zajištění tedy podal žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o azylu.
23. V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek č. j. 5 Azs 419/2019-49 ze dne 8. 2. 2021 vyhlášený ve věci, ve které byla Krajským soudem v Plzni a Nejvyšším správním soudem posuzována obdobná situace. Zdejší soud takové vyjádření cizince ještě nepovažoval za žádost ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o azylu, kdežto Nejvyšší správní soud ano. Sugestivně k tomu uvedl: „*Co jiného by mělo být vyjádřením úmyslu cizince najít ochranu před pronásledováním než to, že se takový cizinec dobrovolně dostaví na útvar policie v zemi, kde o pomoc a ochranu žádá, a uvede, že se do země původu nemůže vrátit z důvodu pronásledování z azylově relevantních důvodů?*“
24. Rozdíl nynější věci oproti věci souzené pod sp. zn. 5 Azs 419/2019 je pouze v tom, že se žalobce nedostavil k policii dobrovolně. To nemá vliv na posouzení toho, že jde o žádost podle § 3 odst. 1 zákona o azylu (výluky podle § 3 odst. 2 a 3 nejsou dány), ale pouze na to, zda jde o žádost přípustnou (§ 3a zákona o azylu).
25. K případné výtce, že okolnosti se v obou případech *možná liší* (srov. rozsudek NSS č. j. 10 Azs 12/2023-67 ze dne 8. 3. 2023, odst. 54; č. j. 4 Azs 366/2023-34 ze dne 13. 6. 2024, odst. 33, 34), lze uvést toliko to, že jde o věci souzené tímž krajským soudem a soudcem. Okolnosti případu se co do projevu vůle žalobce před orgánem policie neliší, což je zdejšímu soudu známo z jeho úřední činnosti (§ 121 o. s. ř.).
26. I zde proto platí otázka položená rozsudkem č. j. 5 Azs 419/2019-49: Co jiného?
27. Lze tedy shrnout, že v poměrech souzeného případu žalobce nepodal žádost až v zařízení pro zajištění cizinců, ale dříve, při prvotním kontaktu s policií. Již to zpochybňuje její posouzení jako pouze účelové. Zároveň ji žalobce podal dobrověrně, nikoliv *pouze s cílem vyhnout* se hrozcímu vyhoštění (výše odst. 15–19 tohoto rozsudku).

Stanovená doba zajištění

28. Krajský soud v Plzni v poslední době opakovaně rušil rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost stanovené doby zajištění 180 dnů. Vzhledem k tomu, že žalovaný změnil svůj přístup, je vhodné i tuto otázku přezkoumat, jakkoliv to pro posouzení věci není nezbytně třeba. I bez posouzení doby zajištění jsou totiž dány výše uvedené důvody pro kasaci celého rozhodnutí žalovaného.
29. Žalobce námitky proti stanovené době zajištění neuplatnil. Soud k ní nicméně musí

přihlédnout bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem, pokud otázka zákonnosti doby zajištění vyjde najevo (srov. rozsudek Soudního dvora EU ve věcech C-704/20 a C-39/21 *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* ze dne 8. 11. 2022). V souzené věci vyšla najevo, neboť je soudu z jeho nedávné úřední činnosti znám postup žalovaného, který pravidelně vedl ke kasaci jeho rozhodnutí (srov. např. rozsudek KS v Plzni č. j. 35 A 18/2024-60 ze dne 26. 6. 2024).

30. Podstatnou okolností pro odůvodnění stanovené doby zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je skutečnost, že v tomto typovém případě je účel zajištění z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Účelem zajištění je zde potřeba překlenout dobu, po kterou je vedeno řízení o mezinárodní ochraně, které bylo zahájeno účelovou žádostí cizince. Doba zajištění podle tohoto ustanovení se proto bude odvíjet od předpokládané délky řízení o mezinárodní ochraně. Cizince nelze zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně – opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (srov. rozsudek NSS č. j. 1 Azs 363/2017-38 ze dne 23. 1. 2019).
31. Právě z tohoto hlavního účelu zajištění a jeho vazby na řízení o mezinárodní ochraně žalovaný vycházel. Výslednou dobu zajištění 140 dnů stanovil jako součet poloviny zákonné lhůty pro rozhodnutí o mezinárodní ochraně, tj. 90 dnů, 15 dnů odpovídajících lhůt k podání žaloby proti rozhodnutí o mezinárodní ochraně, 30 dnů odpovídající případnému rozhodování správního soudu o přiznání odkladném účinku žalobě a 5 dnů na předpokládanou dobu doručování všech listin v soudním řízení.
32. Tato úvaha odpovídá předpokladatelnému průběhu správního a soudního řízení ve věci žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. V tomto ohledu je rozhodnutí žalovaného přezkoumatelné, neboť jsou z něj zřejmé konkrétní úvahy vztažené ke konkrétním okolnostem případu žalobce (ke shodnému závěru dospěl KS v Plzni v rozsudku č. j. 33 A 33/2024-24 ze dne 3. 9. 2024).
33. Protože je úvaha žalované přezkoumatelná, je pro soudní přezkum podstatné, že *stanovení doby zajištění spadá do správního uvážení* žalovaného (srov. explicitně k § 46a zákona o azylu rozsudek NSS č. j. 9 Azs 81/2014-56 ze dne 19. 2. 2015, dále pak přiměřeně rozhodnutí č. j. 4 Azs 18/2024-52 ze dne 27. 5. 2024, č. j. 1 Azs 270/2022-60 ze dne 17. 1. 2023, č. j. 7 Azs 292/2021-26 ze dne 11. 1. 2022, č. j. 10 Azs 85/2018-33 ze dne 16. 5. 2018, č. j. 1 As 93/2011-79 ze dne 19. 10. 2011 aj.). Z této dlouhodobé judikatury nevyplývá, že by uvážení správního orgánu bylo konkrétně omezeno či dokonce vyloučeno.
34. Z hlediska výslovných zákonných kritérií soudního přezkumu se tak soud zabýval tím, zda žalovaný překročil zákonné meze správního uvážení či zda jej zneužil (§ 78 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Nic takového konstatovat nelze a jiná kritéria soudu nenáleží hodnotit.
35. Stanovená doba 140 dnů zajištění odpovídá zákonem předvídané mezi 180 dnů nejdelšího možného zajištění podle § 46a odst. 5 zákona o azylu. Úvaha žalovaného v obecné rovině ob stojí také co do účelu zajištění: žalovaný navázal stanovenou dobu na dobu možného trvání řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany [§ 27 odst. 1 písm. a) zákona o azylu] a dobu potřebnou pro související úkony. Ve výsledku tedy žalovaný dobu zajištění určil tak, že zajištění bude končit v době, kdy by mělo být (pravomocně) jasno o právním osudu žádosti žalobce o mezinárodní ochranu včetně případné ingerence správního soudu při dočasné úpravě poměrů. To přesně odpovídá účelu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (srov. cit. rozsudek č. j. 1 Azs 363/2017-38).

36. Judikatura správních soudů dovodila, že meze správního uvážení jsou dány nejen explicitní zákonnou úpravou, ale také zákazy libovůle a diskriminace, příkazem zachovávat lidskou důstojnost, respekt principu proporcionality a rovnosti.
37. Z výše uvedeného nelze dovodit (a žalobce to ani netvrdil), že by stanovená doba zajištění byla vůči němu diskriminační či nerespektovala jeho důstojnost jako lidské bytosti. Žalovaný nejednal ani libovolně: uvedl konkrétní důvody, jak určil výslednou dobu zajištění. Tyto důvody jsou nutně hypotetické, protože z povahy věci vychází z budoucího předvídatelného, tj. hypotetického průběhu řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Podstatné je, že lze předpokládat žalovaným představený průběh řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Potud tedy mají úvahy žalovaného skutkovou oporu v okolnostech případu i obsahu spisu.
38. O překročení mezí správního uvážení nevypovídá ani otázka přiměřenosti doby zajištění. V době rozhodování žalovaného nelze s jistotou určit dobu trvání řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Pokud by toto řízení trvalo po celou dobu 180 dnů, přestože bylo vedeno s náležitou pečlivostí, není v obvyklých skutkových okolnostech možné konstatovat nepřiměřeně dlouhou celkovou dobu zajištění. Zákonný účel zajištění – realizace vyhoštění a tím zprostředkovaně efektivní kontrola nelegální migrace – by u takového zajištění stále trval a zároveň převažoval nad zájmem cizince na osobní svobodě. Šlo by ostatně o skutkově nesrovnatelný případ s judikovanými případy protiprávního zbavení osobní svobody v trvání okolo tří let, které řešil ESLP v rozsudcích ze dne 15. 11. 1996 ve věci Chahal proti Spojenému království, č. 22414/93, a ze dne 11. 10. 2011 ve věci M. a ostatní proti Bulharsku, č. 41416/08.
39. Za toho stavu soudu nenáleží nahrazovat úvahu správního orgánu vlastní úvahou, že by zajištění stanovené ve výroku rozhodnutí mohlo být kratší o 15, 20 či 35 dnů (téměř vždy by mohlo), ale pouze korigovat excesy v právní úvaze či posouzení skutku. Takový exces v souzené věci dán není. Žalobce byl dosud zajištěn po dobu 6 dní, resp. 37 dní (ke dni rozhodnutí žalované, resp. ke dni rozhodnutí soudu). Jak tomu možná bude za dalších 100 dnů, nelze vůbec předvídat nad rámec obecné úvahy uvedené žalovaným. Ke dni rozhodnutí soudu tedy jde o dobu přiměřenou a úvaha žalovaného o budoucím vývoji není zjevně nepodložená.
40. Vedle toho pak nelze opomenout, že povinností žalovaného je průběžně vyhodnocovat situaci a zkoumat, zda trvají důvody pro zajištění. Pokud by tedy řízení o žádosti žalobce trvalo kratší dobu než 3 měsíce nebo pokud by odpadly jiné předpoklady, ze kterých žalovaný původně vycházel, musí žalovaný odpovídajícím způsobem reagovat, případně i žalobce přezajistit, nebo bezodkladně propustit (§ 46a odst. 10, 11, 13 zákona o azylu).
41. Tomu odpovídá role soudu při přezkumu zákonnosti omezení osobní svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Předmětem přezkumu je především *samotné zajištění*. Změna okolností nastalá po rozhodnutí o *zajištění* nemusí podléhat soudnímu přezkumu v této fázi; postačí, že žalobce může požádat o propuštění ze zajištění, resp. úpravu poměrů v zajištění – i to dostačuje požadavku účinného přezkumu v rozumných intervalech (srov. rozsudek ESLP ve věci č. 38822/97 Shiskov proti Bulharsku ze dne 9. 1. 2003, odst. 88 a 89).
42. Totéž lze dovodit z čl. 15 odst. 1, 3 a 4 směrnice 2008/115. Podle ní musí být zajištění v každém případě přezkoumáváno v přiměřených časových odstupech na žádost dotčeného státního příslušníka třetí země nebo z moci úřední. V případě

dlouhodobého zajištění podléhá tento přezkum soudnímu dohledu. Ukáže-li se, že reálný předpoklad pro vyhoštění přestal z právních nebo jiných důvodů existovat nebo že přestaly existovat podmínky pro zajištění uvedené v odstavci 1, ztrácí zajištění odůvodnění a dotčená osoba musí být bezodkladně propuštěna.

43. Ve správním soudnictví bylo ostatně již dříve řečeno, že změna podmínek v zajištění či odpadnutí důvodů pro zajištění podléhá *následné a efektivní* soudní ochraně buďto v řízení o zásahové žalobě, popřípadě v řízení o žalobě proti rozhodnutí o nepropuštění ze zajištění či prodloužení doby zajištění (srov. rozsudky NSS č. j. 5 Azs 107/2020-46 ze dne 25. 6. 2020, č. 4058/2020 Sb. NSS, č. j. 9 Azs 63/2020-96 z téhož dne, č. 4059/2020 Sb. NSS, č. j. 6 Azs 170/2019-50 ze dne 13. 11. 2019, č. 3982/2020 Sb. NSS). Jestliže změna okolností zajištění podléhá efektivní soudní kontrole, není třeba přepínat požadavky na přezkum prvotního zajištění a kvalitu prognóz v něm učiněných.
44. Lze tedy uzavřít, že stanovením doby zajištění přibližně ve třech čtvrtinách její nejdelší přípustné doby žalovaný nezneužil své správní uvážení, ani nepřekročil jeho meze.

V. Závěr

45. Z uvedených důvodů soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro nesprávné posouzení rozhodné právní otázky tzv. „účelovosti“ žádosti a věc mu vrátil k dalšímu řízení dle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. Žalovaný však žádné další řízení z povahy věci nepovede.
46. Žalobce měl ve věci plný úspěch proti neúspěšnému žalovanému; má tedy právo na náhradu nákladů řízení, které účelně vynaložil (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.). Náhrada nákladů se skládá z hotových výdajů na poštovní služby ve výši 80 Kč (poštovní známky použité k doručení žaloby).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 5. září 2024

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce